

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

సేవా శ్రీ శ్రీనివాసరాఘవార్య మహాదేశిక విరచితా

॥ శ్రీ లక్ష్మీహయవదనపంచాశత్ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ శ్రీ లక్ష్మీహయవదనపంచాశత్ ॥

హయగ్రీవకృపాపాత్రం ఆత్రేయకులభూషణం ।

సేవాఖ్యస్వామినం సేవే బుధన్వపరదేశికం ॥

ఆచార్యాన్ బహుశః ప్రణమ్య నిగమాంతార్యాన్ మహాదేశికాన్
మాన్యం శ్రీయతిసార్వభౌమమనిశం భక్త్యా శరారిం క్రమాత్ ।
గోదాం రంగపతేర్గుణైరభిగతః శ్రీమత్తురంగాననం
కృష్ణం శ్రీనవనీతనర్తనపరం వందే పరం దైవతం ॥ 1 ॥

నాహం యోగిషు కర్మరేషు విబుధేష్వాత్మావలోకిష్వహో
నాహం భక్తగణేషు వాగ్విలసితేష్వారాధకైకాంతిషు ।
నాహం శిష్యసుఘోషణైకముదితేష్వాచార్యవర్గేషు వా
కస్మాన్మామవృణోర్హయానన విభో త్వత్పూజనార్థం వద ॥ 2 ॥

నాహం త్వచ్ఛరణారవిందమహిమాం జానామి వాచాన్నిధే
నాహం కోమలపుల్లపూర్ణహృదయం జానామి తే శోభనం ।
నాహం చింతితుమప్యభీప్సితమితశ్శక్నోమి నానామతిః
హేషారావకృపార్ద్రదృష్టికలనాన్నాథో మమాసి ప్రభో ॥ 3 ॥

నాహం కామజయీ భవామి న శివో మే కామనా భూయసీ
వాప్యారామవిహారగేహాలతికారత్నస్థలీమండపాన్ ।
కృత్వా త్వాం లలనాసహస్రసుభగం లీలారసాలంకృతం
సాధ్వారాధయితుం హయానన చిరాన్మన్మానసం వాంఛతి ॥ 4 ॥

తత్తద్వాంఛితపూరణే ప్రియతమాం వాచం వదంత్యాదరాత్
భూరిద్రవ్యసమర్పణే తు బహుధా చారాధయంత్యన్వహం ।

పత్నీభ్రాతృసుతాస్నుషాబుధవరాస్సంబంధినః సంసృతౌ
దేవ! త్వం తులసీదలేన ముదితో మాం కేవలం పాలయ || 5 ||

సాధుభ్యశ్చరణారవిందయుగలైకాంతిభ్య ఏవ ప్రభో
పూర్ణం విత్తమదా వ్యధాశ్చ మహితాన్ విత్తేశ్వరాంస్తాన్ముదా |
చింతాతీతమహత్త్వమస్తు భవతః శ్రుత్యా ప్రతీతం పరం
త్వత్పాదైకరతే హి భూరికరుణామాధత్స్వ మయ్యాదరాత్ || 6 ||

శాస్త్రాణాం నిచయః సుమేరుసదృశః శాంత్యై ప్రజానాం కృతః
సంఘః కాల్పనికాభిమానగతయః ప్రాజ్ఞాజ్ఞసంభేదతః |
వక్తృశ్రోతృగణేషు కర్మవిధురేష్వాచారశూన్యేష్వహో
శాంతిశ్శాంతిరితీహ కేవలకథారావో హి జేజీయతే || 7 ||

తుష్టిర్మే పరమా కలావఘనిధౌ వ్యామోహసామ్రాజ్యతః
భ్రాంతేషు ప్రణయాలయేషు బహుధా ధావత్సు విద్వత్సు చ |
కృత్యం వేద్మి న వేద్మి సాధుచరితం యత్పాదమూలం శ్రితః
శ్రీమన్మందిరలేపనాదికరణే తుష్టో హయాస్యం భజే || 8 ||

శ్రీమాన్ నాభిభవస్సదా శ్రుతిగణైః శ్రీభారతీవల్లభః
వ్యాసస్సూత్రపురాణభారతముఖైర్నారాయణాంశో మునిః |
వేదాంతద్వయసామరస్యకృతిభిః శ్రీవేంకటేశో గురుః
త్వామారాధ్య హయాస్య! తుష్టిమభజన్ క్వాహం కథం వా స్తువై || 9 ||

జ్ఞానానందమయం శ్రియా విలసితం శాంతోదితం మే ప్రభుం
దివ్యానంతగుణోజ్జ్వలం దివిషదాం శ్రేయఃప్రదం శాశ్వతం |
అజ్ఞో దుఃఖమయః శ్రియా విరహితః శాంత్యాదిదూరః ఖలః
స్తోతుం వాంఛతి చాపలాన్మమ మనస్తాం మాం క్షమస్వాదరాత్ || 10 ||

విశ్వాసో విపులస్తథాపి విదుషాం వృత్త్యా మనో ముహ్యతి
విశ్వవ్యాపృతవిత్తవిభ్రమగతౌ వేదాగమాపాశ్రయే |

చిత్తం విత్తగతం గతం చ చరితం ధర్మో విలీనః ప్రభో
మాం దోష్టకనిధిం హయాస్య కృపయా పారం నయ త్వత్పదం || 11 ||

ప్రాయస్త్యద్విముఖా నయంతి దివసాన్ సౌఖ్యాదిభాజో భువి
త్వత్పాదైకరతః శ్రమేణ సహితస్తాన్ యాచతే భిక్షువత్ |
పూర్వోపార్జితపుణ్యభోగ ఇతి వా తజ్జన్మవేలేతి వా
నష్టం తద్వ్యయమిత్యహో తవ పదే హిత్వా క్వ యామి ప్రభో || 12 ||

కేచిన్మాం పరితో హసంతి సరణిం జానాతి నో జీవితం
కిం దేవః స్వయమేవ యచ్ఛతి ముఖే స్వాద్యం చ ఖాద్యం సదా |
భూయస్తే పరితో హసంతు విబుధా జానంతు మామల్పకం
దేవ! త్వచ్ఛరణారవిందమధుపో జీవామి వాగీశ్వర || 13 ||

మన్నాథే త్వయి రక్షణైకనిరతే లక్ష్మీవిశిష్టే సదా
వ్యామోహేన బహిశ్చరో వ్యతనవం భూర్యేవ విత్తవ్యయం |
యే వా ప్రీతిపురస్సరం ధనమదుర్మానాననాస్తేఽధునా
నిత్యం స్మేరముఖ! ప్రమోచయ ఋణాద్వాగీశ పాహి ప్రభో || 14 ||

కాలో మోహసహోదరో గ్రసతి మే శక్తిం మతిం శోభనాం
భక్తిఘ్నీ విపరీతసంశయభరా బుద్ధిర్మదీయా స్థిరా |
ఖాని స్వేచ్ఛవిహారశక్తిరహితాన్యాత్మాపహారీణ్యహో
దేవ! త్వం కరుణానిరీక్షణబలాద్వాగీశ పాహి ద్రుతం || 15 ||

ఖ్యాతిం నైవ దదాసి సాధుసమితౌ విద్వద్గణే హృష్యతి
భూతిం త్వద్విభవప్రచారకరణే రాత్రిం దివం జాగ్రతి |
శక్తిం దిక్షు సుఘోషణాయ యశసో వేదాంతసూరేస్సదా
కిం వా తే మయి కోపమూలమవ మాం శ్రీవాజివక్త్ర ప్రభో || 16 ||

ధన్యోఽహం హరిసేవయా నియతయా సంవిత్తిసంభిన్నయా
కామ్యాభోగవిదూరయా మధురయా సంజీవనీరూపయా |

అలోకేన సమర్పణేన వచసాం విజ్ఞాపనేనాదరాత్
పానేనాతులగంధకృష్ణతులసీధృత్యా శుభాశంసనాత్ || 17 ||

లీయంతే బహుపాతకాని తరసా త్వన్నాన్ని సంకీర్తితే
జాయంతే కలిదోషవేగవశతో భూయోఽపి నశ్యంతి చ |
ఉత్పత్తిస్థితినాశతో బహుతరం పాపావృతో మాదృశో
హే వాగీశ విధత్స్వ పాపనిచయం నిర్లిప్తమస్మింజనే || 18 ||

శుష్కం వ్యర్థముదీరయామి వచనం సర్వత్ర మోహాదినా
ప్రాయస్తత్కలహప్రదం చ విఫలం కాలం నయామ్యద్భుతం |
మాత్సర్యేణ బుధా మితంపచజనాస్సారానభిజ్ఞాస్సదా
కష్టం మోచయ వాగధీశ కృపయా వాచాటతాదోషతః || 19 ||

మామత్యద్భుతవాజికంధర విభో దీనం దృశా స్వచ్ఛయా
కల్యాణాకర కల్పకామరతరో తూర్ణం ముదా లోకయ |
దేవ్యాలింగననిత్యతృప్తివికసత్పద్మేక్షణ త్వం క్షణాత్
దృగ్దోషం తిమిరం విదూరయ కృపావేగేన సంధుక్షితః || 20 ||

మగ్నం సంసృతికర్దమే గజమివ గ్రాహేణ కృష్టం దృఢం
లగ్నం భీషణకామమోహనిబిడే జాలే ద్విజం దుర్గతం |
ఆశాపాశపిశాచభూతనివహావిష్టం యథా బాలకం
దుర్వారశ్రమదుఃఖితం హయముఖ! త్రాయస్వ మాం సేవకం || 21 ||

కర్మాణ్యద్భుతశక్తిమంతి బహుధా కర్షంతి ఘర్షంతి చ
ప్రాయః ప్రాజ్ఞగణోఽపి హాతుమవశో దుఃఖాకరోత్యంతతః |
వైదుష్యం ధనసంచయః కులమహత్తా ధీరతా వశ్యతా
నాలం కర్మవిమోచనాయ చరణౌ వాగీశ తే సంశ్రయే || 22 ||

నైశ్చింత్యం నిరపాయసేవనధనం నిర్వాహ ఆశాగణాః
నైపుణ్యం నిరయాదిదూరవసతిర్నైత్యత్వమాస్థా ధృతిః |

నిర్ణీతిర్నిఖిలార్థనీతినిరతిర్నానాథతానామయో

నూనం సైంధవకంధరస్య మహాసః సేవాఫలం నిశ్చితం || 23 ||

త్వత్పాదాశ్రయణం వదంతి విబుధాస్సంసారసంతారకం

సారం సారతరం సదా సుమనసాం సారోత్తమం సాధనం |

సాధ్యం సాధ్యగణైస్సమాధినియతైశ్శిష్టైరథాంగీకృతం

యోగక్షేమవహౌ హయాస్య! చరణౌ విందామి తే సంతతం || 24 ||

త్వత్కార్యం మధుసూదనం తవ తనుర్మాధ్వీ తథా భారతీ

ప్రాజ్ఞాస్త్యాం మధుసూదనం శ్రుతివశాదామ్రేడయంత్యాదరాత్ |

మాన్యం మానసమన్వహం మధుమయం మావాసవక్షః పదం

వృత్తిం కల్పయ సాధు మే మధుమయీం వాగీశ మధ్వాశయ! || 25 ||

పీతం వానరపుంగవైర్మధువనం విధ్వంసితం తావకైః

ధృత్యా దానవపుంగవో మధురపి త్వల్లీలయా నాశితః |

మధ్వానందసుఖానుభూతివిముఖాః ప్రాజ్ఞా మధుం భుంజతే

తం త్వేహే మధుమత్తయా కలయితుం వాగీశ మే జిహ్వయా || 26 ||

అశ్వో మేధ్యమృగో జవస్య విదితః సేనాగ్రగణ్యస్సదా

హేషా పంచజనోద్భవస్య సదృశో యస్య ధ్వనిర్వీరహా |

ధీరో ధీరనిషేవితస్తవ శిరోఽశ్వస్యాభవద్భాగ్యతః

త్వం వేగేన సుహేషయా సపది మాం సంరక్ష వాగీశ్వర || 27 ||

బుద్ధిస్తే దయితా స్మృతిస్సహచరీ ఖ్యాతా శ్రుతిస్సోదరీ

దివ్యా సా ప్రతిభా సుతా ప్రియసఖీ మేధా ధృతిస్తే స్నుషా |

భూతిస్సా పరమానుభూతినిచయః సద్వాసనా బాంధవాః

ఆభిస్సంయుత వాగధీశ భగవన్ మాం సంసృతేస్తారయ || 28 ||

మంత్రం సాధు జపేత్ సదైవ మనుజో భక్త్యా నియత్యా భువి

శ్రద్ధావాన్ స్వరవర్ణదోషరహితో హిత్యాన్యపర్యం భియా |

సిద్ధిం విందతి ధీర ఏవ భవతి శ్రీమాన్ స విద్యోతతే
దుర్గం మంత్రమహం విహాయ చరణౌ తే సంశ్రయే వాగ్విభో || 29 ||

సర్వాభీష్టఫలప్రదాననిరతః శ్రీమాన్ దయావారిధిః
యోగక్షేమవహస్సదా పదయుగే యుక్తాత్మనామర్చతాం |
సాధూనామభిరక్షణాయ బహుధా దివ్యావతారాన్ వహన్
దేవో వాజిముఖః స్థితం పదయుగే జాగర్తు మాం రక్షతు || 30 ||

దివ్యాపాంగవిశేషతస్త్రిభువనం తే నిర్వృతం సర్వతః
దివ్యం చక్షురితీరితః సుమనసాం త్వం దృశ్యసే శాశ్వతం |
చక్షుస్తే ప్రదదామి దివ్యమధునా పశ్య త్వమిత్యుక్తవాన్
హే చక్షుఃప్రద! దృష్టిమద్య కృపయా దేహి స్థిరాం మే ప్రభో || 31 ||

వేదాంతాధ్వసు శుద్ధభక్తసరణౌ జ్ఞానక్రియామార్గయోః
దృష్టిర్న ప్రసరత్యహో కథమపి స్వల్పాపి మందస్య మే |
బాఢం మాస్తు సుతీక్ష్ణదృష్టిరధునా స్థూలాపి లోకాయతా
మందీభావముపైతి హంత భగవన్ దృష్టిం స్థిరాం దేహి మే || 32 ||

జ్ఞానం సర్వముఖప్రసారసుభగం యస్యాస్తి స బ్రాజతే
తజ్ఞానం యది లోకమాత్రనిరతం ఖ్యాత్యాదిదం కేవలం |
విజ్ఞానేన పదం ప్రయాంతి యతయస్తే శుద్ధసత్త్వాః స్థిరం
జ్ఞానానందమయం హయాస్యమధునా దేవం ప్రపద్యే తతః || 33 ||

విజ్ఞానం మతివిభ్రమాయ జనతాక్షోభాయ సంపద్యతే
లోకే పండితపామరస్మయకరం వేదాంతధిక్కారకం |
యేనాస్మిన్ సమయే మితంపచతయా ముహ్యంతి సర్వే జనాః
జల్పంత్యజ్ఞజనే హయాస్య కృపయా నైవాస్మి తే వంచితః || 34 ||

వర్ణస్తే వివిధో యుగానుగుణతో విద్వద్భిరాశంసితః
 కేచిత్త్వాం ప్రణయప్రకృష్టమనసా పృచ్ఛంతి వర్ణం ముదా |
 ఇచ్ఛాతస్త్వమనంతవర్ణ ఇతి చేద్భుక్తః ప్రహృష్టో భవేత్
 త్వం శుద్ధస్ఫటికాభ ఏవ భగవన్ విభ్రాజసే సర్వదా || 35 ||

వేదాత్మా వినతాసుతః స్వయమదాత్ త్వన్మంత్రవర్ణక్రమం
 తేన త్వం శ్రుతిశేఖరార్యగురుణా భక్త్యా ముదాస్తూయత |
 మంత్రం వా వినతార్భకం గురువరం జానామి నో దేశికం
 తస్య శ్రీచరణారవిందయుగలం ధ్యాయామి సంరక్ష మాం || 36 ||

హే వాగీశ! భవత్ప్రభావమఖిలం విద్యాధరా జానతే
 నాన్యే కిం పురుషాస్తథైవ మనుజాః కిం వానరాః పన్నగాః |
 నూనం కాపథగా భవంతి కుజనా యే భక్తిహీనాస్త్వయి
 క్షేమాయాహమనంతదైవవశతస్త్వాం భావయేఽహర్నిశం || 37 ||

బుద్ధిరే నహి ధావతి స్థిరతరా కుత్రాపి దైవాంతరే
 యేనాహం శ్రుతిశేఖరార్యచరణాంభోజేన కృష్ణస్సదా |
 తేన త్వత్పదపంకజీయమధునా పీతేన కామం సుఖీ
 తిక్తామ్లాదిరసో హయాస్య రుచయే కల్పేత కస్మా అపి || 38 ||

విత్తానాం వ్యయతః శ్రమేణ బహునా సాధ్యేఽశ్వమేధాదికే
 యావజ్జీవమతంద్రితేన విధినా కార్యేఽగ్నిహోత్రాదికే |
 సర్వేషూపరతేషు కర్మనిచయాద్భృష్టేషు భీత్యా ద్విజే
 ఆశ్వాస్యా చరణౌ భజామి శరణం విశ్వస్య చాశ్వస్య తే || 39 ||

వ్యర్థాలాపకథాశతాదినిహతా జిహ్వో తథా మే శ్రుతీ
 లగ్నీ గాఢమపార్థదుర్వచవచోగుంఘ్రశ్రుతౌ సంతతం |
 పాదౌ స్వేచ్ఛగతీ కరౌ చ భవతః సేవాతిరిక్తాదరౌ
 కల్యాణం కథమాఘ్నయాం కరుణయా వీక్షస్య వాగీశ్వర || 40 ||

ఆశా మే మహతీ ధనార్జనవిధౌ సత్త్వాతిసంపాదనే
 సౌధారామసుదీర్ఘికాదిరచనే విద్యజ్ఞనానందనే |
 గ్రంథానామనుశీలనే చ రచనే నాస్తి ప్రవృత్తిః స్వతః
 త్వత్పాదద్వయసేవయైవ దివసాన్ యుక్తాన్ నిసీషామ్యహం || 41 ||

వేదోఽనంత ఇతీర్యతే స్మృతిరపి స్మర్తుర్బహుత్వాత్తథా
 శిష్టాచారవిధాపి కాలగుణతో దేశాచ్చ నానావిధా |
 త్రిష్వేతేష్వభిమానమూలగతిషు స్వచ్ఛందనీతేషు చేత్
 పంథానం కముపాశ్రయేయ భవతః సేవాం వినా శాశ్వతీం || 42 ||

ఆనంత్యం గుణకర్మజన్మగతిషు శ్రేష్ఠాభిధానేష్వపి
 జ్ఞాతం నామ వహన్ననంత ఇతి చ త్వం భ్రాజసే సర్వదా |
 నాంతోఽస్తీతి పురా త్వయైవ వివృతం శేషోఽప్యనంతోఽభవత్
 పాపానంత్యవహే హయాస్య కరుణానంత్యం విధత్స్వాదరాత్ || 43 ||

సత్యం జ్ఞానమనంతమద్భుతసుఖం బ్రహ్మమలం శాశ్వతం
 యో వేదాత్మని సుస్థితం హయముఖం దేవం విపశ్చిత్తమః |
 సర్వాంస్తేన సహైవ కామనివహానాప్నోతి దివ్యానితి
 జ్ఞాత్వానంతసుఖాయ సాధు కలయే మన్మానసేనాధునా || 44 ||

స్వాచ్ఛంద్యేఽపి పరావరత్వవిభవే సర్వజ్ఞతాయామపి
 స్రష్టృత్వేఽపి సమస్తసూరినివహేడ్యత్వేఽపి సామ్యేఽపి వా |
 సర్వత్రాప్రతిరుద్ధశాసనరతేఽప్యత్యాదరాత్ పుస్తకం
 ధృత్వా వేదయసి ప్రమాణశరణైర్భావ్యం హయాస్యేతి కిం || 45 ||

న్యాయం తత్కృతుమామనంతి విబుధా యో యత్కృతుర్మానవః
 స ప్రేత్వాపి తథైవ ముక్తివిషయే యద్వా యథా వా భవేత్ |
 శ్రీమాన్ వేదశిరోగురుస్తవ కరౌ సాక్షాత్కరోతి స్మ యః
 స్వీయం హస్తయుగం తథైవ ధృతవానత్రైవ నో రక్షితుం || 46 ||

నాహం శాస్త్రగణానవైమి హృదయం తేషాం చ సారక్రమం
 యద్వా పండితమండలీయవివిధాచారాన్ వివేక్షుం క్షమః |
 అద్ధా మానసభావరక్షణవిధౌ సంభావనా నాస్తి మే
 చేష్టాం కామపి చాపలేన తనవై తుష్ట్యై హయాస్య ప్రభో || 47 ||

గాయత్ర్యా బహులక్షవారకృతయా మంత్రాంతరాణాం జపాత్
 ప్రాణాయామశతేన దివ్యవచసామామ్రేడనేనానిశం |
 శ్రీమద్భాగవతాదిసూన్యతగిరామావృత్తిభిస్సూక్తిభిః
 త్వామారాధయితుం ప్రభుర్న చరణావశ్వాస్య తే సంశ్రయే || 48 ||

హంసారూఢవిధాత్మబోధనపరవ్యాఖ్యానముద్రాకరః
 వేదాంతద్వయపారదృక్పరమహంసాద్యేడ్యపాదాంబుజః |
 శ్రీమన్మానసరాజహంసవిపులశ్రీరస్తు మన్మానసే
 వాగీశస్తురగాననః స్ఫటికభూభృత్సత్త్వవర్ణః సదా || 49 ||

కల్యాణం తురగాననః కలయతాదానందవల్లీయుతః
 యోగక్షేమవహస్సమస్తజగతాం యోగాయ మే కల్పతాం |
 భక్తిజ్ఞానవిరాగతాదిసుగుణస్తోమం విధత్తాం సదా
 సేవాసంపదమద్భుతాం దిశతు మే ధైవీం ముదా శాశ్వతీం || 50 ||

ఇత్థం శ్రీనిధిరాఘవోఽత్రికులజో వాగీశసేవారతః
 తద్దత్తేన దృశా నిరంతరతయా సంసేవమానో ముదా |
 దృష్టిం ప్రాప్య పునః ప్రకాశితమతిః పాదారవిందే స్తుతిం
 దివ్యామర్పయతి ప్రియేణ పఠతాం సంపద్యతాం మంగలం || 51 ||

|| ఇతి శ్రీ లక్ష్మీహయవదనపంచాశత్ సమాప్తా ||